

**Opetusministeri Henna Virkkunen**  
**Eläinlääkäripäivät**  
**28.10.2009, Messukeskus**

Arvoisat kutsuvieraat, hyvät naiset ja herrat!

On ilo tuoda opetusministeriön tervehdys arvokkaaseen eläinlääkäripäivien avajaistilaisuuteen tänä aktiivisena korkeakoulujen ja opetusministeriön välisen yhteistyön aikana.

Erityisesti yliopistot ovat läpikäyneet suuria muutoksia valmistautuessaan tammikuun alusta 2010 toimimaan itsenäisinä oikeushenkilöinä.

Käynnissä olevien korkeakouluja ja tutkimusta koskevien uudistusten päämääränä on tieteen vapauden lujittaminen. Yliopistouudistuksen tavoitteena on vahvistaa tiedeyhteisön autonomiaa ja yliopistojen voimavaroja. Haluamme antaa kaikille yliopistoillemme ja jokaiselle tieteen alalle mahdollisuuden olla maailman parhaita.

Yliopistolain uudistusta valmisteltiin alusta alkaen avoimesti ja yhteistyössä koko yliopistoyhteisön ja eri sidosryhmien kanssa. Avoimen valmisteluprosessin kautta saatiin mahdollisimman monen osapuolen näkemyksen ja ajatukset kuuluviin. Lopputulokseen voimme varmasti kaikki olla tyytyväisiä.

Uuden yliopistolain tarkoituksena on entistä paremmin mahdollistaa toimiminen osana kansallista ja kansainvälistä korkeakoulukokonaisuutta ja antaa maailman parhaiden yliopistojen työkalupakin sisällön kaltaiset välineet suomalaistenkin yliopistojen käyttöön. Yliopistot saavat mahdollisuuden entisestään vahvistaa asemaansa suomalaisen innovaatiojärjestelmän kivijalkana. Korkeakoululaitoksen yhteisten tavoitteiden lisäksi jokaisella korkeakoululla – yliopistolla ja ammattikorkeakoululla – on omista strategisista valinnoista muodostuva profiili ja painoalat.

Jo tehdyillä päätöksillä hallitus on päättänyt huolehtia sekä säätiömuotoisten että julkisoikeudellisten yliopistojen maksuvalmiudesta ja riittävästä pääomittamisesta. Hyvin ratkaisevaa on yliopistojen hallinnassa olevien kiinteistöjen siirtyminen niiden omistukseen yliopistojen ja valtion yhdessä omistamien yhtiöiden kautta. Kaikessa tässä on kyse on satojen miljoonien eurojen päätöksistä yliopistojen hyväksi. Autonomian mukanaan tuoma

taloudellinen vapaus mahdollistaa sen, ettei yliopisto ole jatkossa riippuvainen pelkästään valtionavustuksesta ja ulkopuolisesta rahoituksesta.

Uudella hallintomallilla vahvistetaan yliopiston johdon edellytyksiä yliopistonsa strategiseen, kestävään johtamiseen. Mitä tulee opetusministeriön ohjaukseen, sitä tulee jatkossakin olemaan. Mutta painotus tulee muuttumaan strategiseen suuntaan jättäen yliopistolle ja sen johdolle nykyistä enemmän valinnanmahdollisuuksia.

Rahoitusjärjestelmä tulee palkitsemaan korkeasta laadusta ja sovittujen tavoitteiden saavuttamisesta sekä kannustamaan yliopiston toiminnan jatkuvaan kehittämiseen.

Uuden lain toimeenpano on hyvässä vauhdissa, hallitukset on valittu ja myös rehtorit nimitetty. Toimeenpanoa on vauhdittanut etenkin se, että yliopistoyhteisö oli mukana jo lain valmisteluvaiheessa. Siitä iso kiitos.

Hyvät eläinlääkäripäivien osallistujat,

Sinivihreän hallituksen hallitusohjelmassa on tavoitteena eläinlääkintäpalveluiden ja eläinlääkinnän viranomaispalveluiden parantaminen ja yhdenmukaistaminen maamme eri alueilla. Lisäksi, hallitusohjelman tavoitteena on lisätä ja uudistaa eläinlääkärikoulutusta niin, että myös tuotantoeläinten hoitoon turvataan riittävät lääkäripalvelut tulevaisuudessa. Lastenhuoneesta kuultu alakouluikäisten tyttöjen keskustelu ammatinvalinnasta pohjustaa hallitusohjelman tavoitteiden taustoja kuvaavasti: "Musta tulee söpöjen eläinten eläinlääkäri. Mä laitan ovelle lapun, ett' lehmät älkööt vaivautuko".

Eläinlääkärikoulutukseen pyrkivien motiivit ja päättelyketjut ovat varmasti toisenlaiset kuin tässä esimerkissä, mutta korkeakoulupoliittisten tavoitteiden edistämisen voisi näköjään aloittaa jo alakouluvaiheessa asenteisiin vaikuttamalla.

Opetusministeriö on osaltaan edistänyt hallitusohjelman eläinlääkärikoulutukseen liittyviä tavoitteita. Eläinlääketieteen aloituspaikkoja nostettiin vuosi sitten 15 paikalla. Helsingin Yliopisto on siis kasvattanut eläinlääketieteen sisäänottoa. Aloituspaikkojen määrän nousu on alan koko huomioiden merkittävä, ja se kattaa myös erikoiseläinlääkärikoulutuksen mahdollisen laajentamisen tarpeet. Tarvetta koulutuksen lisäämiseen entisestään ei näyttäisi olevan. Suomalaisia eläinlääketieteen opiskelijoita on myös Tarton yliopistossa Virossa. Suurin osa Tartossa eläinlääketiedettä opiskelleista palaa Suomeen eläinlääkärintöihin.

Koulutuksen ja työvoimakehityksen sekä työn sisällön kehittymisen väliset yhteydet ovat tärkeitä sovittaessa korkeakoulujen koulutustehtävästä. Työelämätarpeet vaikuttavat myös korkeakouluissa tehtävään tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä tutkijankoulutukseen. Korkeakoulujen tutkintotavoitteet perustuvat valtioneuvoston hallituskausittain vahvistaman koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman laajapohjaiseen valmistelutyöhön. Korkeakoulutuksen tutkintojen alakohtainen lisääminen tai vähentäminen on kuitenkin yksinään riittämätön keino vastaamaan työelämässä havaittuun työvoimavajeeseen tai työllisyystilastoissa havaittuihin työttömyyspiikkeihin. Esimerkiksi käy eläinlääketiedekin: kasvanut opiskelijasisääntö näkyy lisääntyvinä tutkintomäärinä vasta vuosien kuluttua.

Aloituspaikkamäärälisäyksen lisäksi työelämän tarpeet voidaan nykyistä tehokkaammin huomioida yliopiston antaman niin perus- kuin jatkokoulutuksen sisällöissä ja rakenteissa opintojen työelämävastaavuuden parantamiseksi entisestään sekä opiskelijoiden motivoimiseksi eläinlääkärin työhön ja kaikille tarvittaville aloille eläinlääketieteen laajassa kirjossa.

Koulutusmäärien ja koulutuksessa esiintuodun yhteiskuntavastuun uranäkymäesittelyn lisäksi työvoiman riittävyyteen vaikuttaa myös työelämä: työolosuhteet, tarjolla olevat työtehtävät sekä erilaiset henkilökohtaiseen elämään liittyvät joustomahdollisuudet, kuten hoitovapaa tai osa-aikaeläke. Täysipäiväisestä eläinlääkärin työstä julkisella sektorilla tulee tehdä houkutteleva vaihtoehto tasapuolisten ja tasalaatuisten palvelujen takaamiseksi koko maassa. Tämä edellyttäne myös työtehtävien jakautumisen riittävää vastuuttamista ammattiryhmien välillä ja sisällä sekä työtehtävien sisällön tarkistamista palvelujärjestelmässä.

Eläinlääketieteen tohtorintutkintokoulutuksen ja eläinlääketieteen tutkimuksen vahvistaminen verkottumalla kansallisesti ja kansainvälisesti on välttämätöntä riittävän volyymin takaamiseksi ja laadun varmistamiseksi. Menetelmästöltään ja infrastruktuuriltaan eläinlääketieteet ja muut eläviä organismeja tutkivat tieteenalat lähentyvät koko ajan toisiaan. Laiteintensiivisillä aloilla kansallinen yhteistyö on välttämätöntä kansainvälisen tason tutkimusedellytysten takaamiseksi. Suomen Akatemian helmikuussa 2009 tekemässä tutkijakoulupäätöksessä on huomioitu eläinlääketieteen koulutuksen synergiat muiden tieteenalojen kanssa, kun Eläinten hyvinvoinnin tutkijakoulu sai lisäpaikkoja sekä painavan toiveen suunnata tutkijankoulutusta kliiniselle puolelle. Eläinlääketieteen tutkijankoulutuksessa tehdään

vakiintunutta yhteistyötä Viikin alueen muiden tutkijakoulujen kanssa ja Helsingin yliopisto on huomionnut alan tutkijankoulutuksen vahvistamalla sitä myös yliopiston omilla tutkijakoulupaikoilla.

Hyvät naiset ja herrat,

Opetusministeriö asetti Helsingin yliopiston esityksestä maaliskuussa 2008 työryhmän selvittämään **eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta**. Työryhmä teki kehittämissuhteita yhdestätoista aihekokonaisuudesta, joissa kussakin oli useita alakohtia. Suurin osa kehittämissuhteista on autonomisen yliopiston toteutettavissa. Yliopiston sisäisessä tulossopimusmenettelyssä on osa kehittämissuhteista jo huomiontu eläinlääketieteellisen tiedekunnan esityksissä. Eläinlääketieteellinen tiedekunta on aloittanut erikoislääkärikoulutuksen kehittämisen pyrkimällä vahvistamaan erikoistumiskoulutuksen ohjaamisen rakenteita. Tämä on erinomaista.

Osa työryhmän ehdotuksista taas on edistettävissä hallinnonalojen horisontaaliyhteistyötä tiivistämällä ja koordinoimalla. Opetusministeriön ja yliopistojen välisessä muuttuvassa ohjausmenettelyssä korvamerkinät ja hankerahoitus ovat väistyviä instrumentteja, mikä ei kuitenkaan tarkoita yhteistyön mahdollisuuksien loppumista eläinlääketieteessäkään.

Eläinlääketieteen koulutuksen ja tutkimuksen sekä jatko- ja erikoistumiskoulutusten sisältöjen ja rakenteiden miettiminen on luontevaa osana julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä, josta valtioneuvosto teki periaatepäätöksen huhtikuussa 2005. Opetusministeriön ja korkeakoulujen yhteistyö korkeakoulusektorin rakenteelliseksi kehittämiseksi on aktiivisesti käynnissä. Yhdessä valtioneuvoston linjausten ja koulutusalaakohtaisten selvitysten pohjalta asetetut tavoitteet on monin osin saavutettu, mutta työtä riittää vielä. Tavoitteita on osattava myös muuttaa, jos niiden saavuttamisesta ajoi aika ohi tai matkan varrella tavoite osoittautuu väärin asetetuksi. Varsinainen korkeakouluja ja sektoritutkimuslaitoksia koskeva rakenteellisen kehittämisen ohjelma valmistuu vuonna 2010 korkeakoulujen omien strategioiden pohjalta. Rakenteellisen kehittämisen ohjelma sisällytetään pääministerivetoisen Tutkimus- ja innovaationeuvoston vuoden 2010 raporttiin. Uusien korkeakoulurakenteiden tavoitellaan olevan pääosin käytössä vuonna 2012.

Käynnissä olevat muutokset lisäävät suomalaisten korkeakoulujen vetovoimaa kansainvälisinä toimijoina. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia valmistui

tammikuussa 2009 ja sen toimenpiteillä tavoitellaan muun muassa aidosti kansainvälistä korkeakoulu yhteisöä ja monikulttuurisen yhteiskunnan tukemista. Kansainvälisyys toiminnot läpäisevänä kokonaisuutena on luonteva osa nykyisten korkeakoulujen toimintaa. Vaan on sitä ennenkin osattu toimia korkeakoulutuksessa kansainvälisesti, esimerkkinä vaikka koko kansan kirjallijana tuntema Yrjö Kokko, joka valmistui 1930 eläinlääkäriksi opiskeltuaan ulkomailla kolmessa maassa yhteensä seitsemän vuotta. Tässöpä mallia monille nykyopiskelijoille!

Hyvät eläinlääkäripäivien osallistujat,

Haluan omasta puolestani toivottaa teille erinomaisia Eläinlääkäripäiviä. Suomalaiset eläinlääkärit saavat erinomaisen peruskoulutuksen ja nämä päivät ovat osa eläinlääkäreiden täydennyskoulutusta. Toivottavasti teillä on luentojen välissä myös aikaa verkostoitumiseen ja rentoutumiseen.